

Уводна реч

Пред вама је осми број *Књиженства*, часописа за студије књижевности, рода и културе, покренутог у оквиру истраживачког пројекта *Књиженство, теорија и историја женске књижевности на српском језику до 1915. године*, који финансира Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије. Делимично другачији изглед овог броја резултат је ажурирања софтвера и постављања броја на нову дигиталну платформу која, између осталог, омогућава лакше читање текста на екрану, као и аутоматски прелазак са ћирилице на латиницу. Рубрике и профил часописа остали су исти, што се види из прегледа садржине.

Прва два текста у часопису, у рубрици *Женска књижевност и култура*, говоре о проблему насиља у породици: први је студија приповетке Љубена Каравелова, а други је до сада непознат чланак Данице Марковић о стварном догађају и коментар самог чланка. Трећи текст посвећен је фолклорној теми, динамици односа жене и природе. И у овом броју постоји својеврстан темат о делу Јелене Ј. Димитријевић. Најпре сазнајемо о њеном раду у Колу српских сестара и текстовима у календару *Вардар*. Уз то представљамо и једну кратку фото-причу која нам показује какво је место ова ауторка имала у култури пре Другог светског рата: реч је о њеној фотографији на зиду Читаонице Библиотеке града Београда. Други рад у овој тематској целини извештава нас о процесу декриптовања рукописа другог дела путописа *Седам мора и три океана* који се на пројекту *Књиженство* спроводи скоро две године, у сарадњи са Народном библиотеком Србије. Текст нас води на узбудљиво путовање кроз пределе којима је Јелена Димитријевић прошла пре скоро једног века али и кроз ништа мање занимљиво откривање њених графема, скраћеница и других тајни рукописа. У наредном раду такође покушавамо да решимо једну загонетку, о пореклу Лујзе Јакшић, пријатељице Јелене Димитријевић. Оба потоња рада, осим што откривају много нових чињеница, такође показују методологију истраживања и постављају нова питања.

Рубрику *Женска књижевност и култура* закључују три рада на разноврсне теме. Први међу њима бави се Анђелијом Лазаревић као сликарком и начинима на које су жене биле представљане у првој половини 20. века. Други рад је посвећен Катарини Богдановић, књижевној историчарки и педагошкињи

чији је животни пут слика борбе за освајање интелектуалне слободе. Рубрику затвара анализа дистопијског романа Марџ Пирси, *Жена на ивици времена*.

У рубрици *Библиографија* објављујемо анотирану библиографију књига са темом рода објављених у Србији у периоду 1991-2003. Библиографија је на енглеском језику и представља пресек интензивног рада на формирању феминистичке теорије у време ратова у Југославији и на почетку такозване транзиције.

У овом броју објављујемо два интервјуа. Први је са Јасмином Лукић, професорком књижевности и дугогодишњом управницом Родних студија на Централноевропском универзитету у Будимпешти. Други разговор је са Шантал Рајт, професорком на Универзитету Ворик и координаторком једне интересантне преводачке награде.

У рубрици *Прикази* представљамо најпре мултимедијални концерт Иване Стефановић, а потом монографије о конституисању женског канона у српској прози, Јованки Броз, феминистичкој критици социјалистичке Југославије током 70-их и 80-их, Маги Магазиновић, Савки Суботић, о начину на који су британски аутори и ауторке перципирали жене на Балкану, те о односу феминистичке теорије и појма род на Балкану. Такође представљамо зборник о економским аспектима женског ауторства у раном модерном периоду у Европи, а рубрику закључујемо текстом о четири нове књиге које су заправо женска историја у литератури за децу и младе.

У рубрици *Догађаји* извештавамо вас о јунској конференцији *Друштва Цон Андајк* и о децембарској радионици *Рукописи Јелене Димитријевић*, догађајима у оквиру пројекта *Књиженство* одржаним на Филолошком факултету у Београду током 2018. године.